

Выходить во Львовѣ ще Вторника, Четверга и Суботы
кромъ русскихъ сългъ) о 4-й год. попол. Литер. додатокъ
"Бібліотека наїзномъ певѣстей" виходить по 2 почт. ар-
кушъ кожного 15-го и поїздного лиши кожного місяця.
Редакція, администрація и експедиція поль. Ч. 44 улица
Галицка 11.
Всѣ друже, посыпки и реклами виложите пересыпать
подъ зерномъ: редакція и администрація "Дѣло" Ч. 44 ул.
Галицка.
Рукописи не видаются толькъ на попереднє висторе
жизни.
Подлинно чисто отоить 12 кр. а. в.
Оголошення приймаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣзъ однос
строчнаго поштоваго.

Реклами неопечатаній вольній отъ порога
Предплату виложите пересыпать франко (наилучше
поштовымъ посерединѣ) до: Администрація часописа "Дѣло"
ул. Галицка, Ч. 44.

Просимо всѣхъ П. Т. Предплатниківъ
"Дѣла" поспѣшити съ надсыланьемъ
залеглої предплаты, щобъ мы не бу-
ли змушеній перерывати Імъ вы-
сылку нашої часописи.

ШКОЛЫ НАРОДНІЙ И ИХЪ ВПЛЫВЪ на бытъ матеріальныи краю.

V.

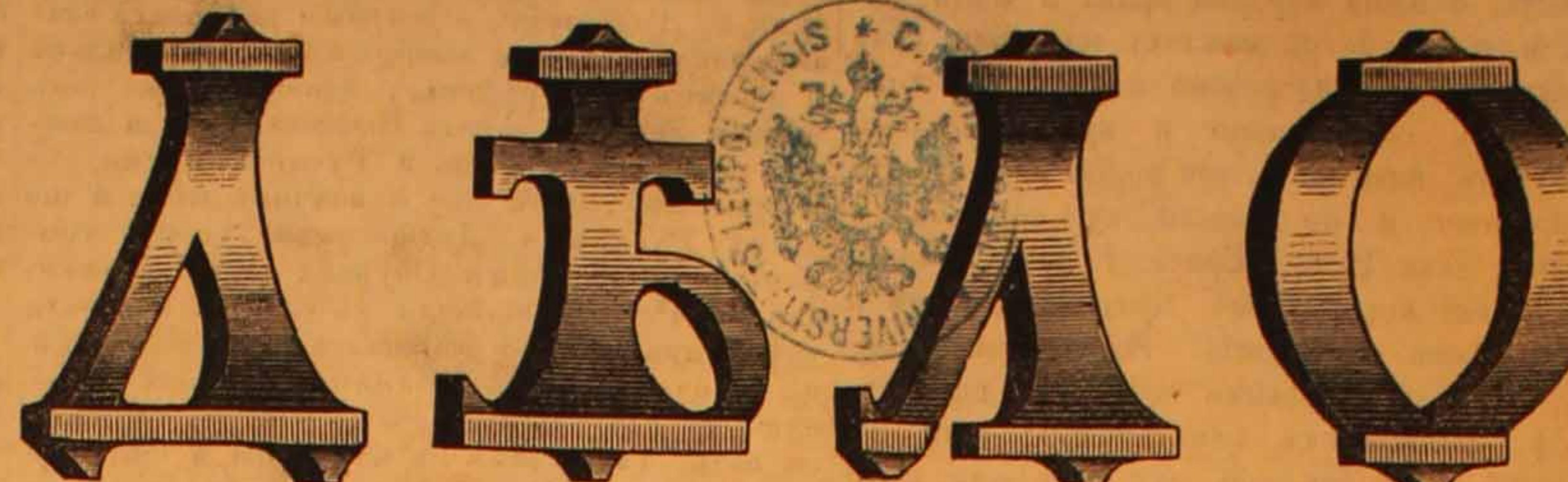
Що не самъ Русини въ повыше описа-
ний способъ заливаются на школы, наведено
що колька голосовъ, поднесенныхъ минувшого
року въ соймѣ въ часѣ дебаты надъ уставою
школьною.

Гр. Рей говоривъ: "Що людъ нашъ не
богатиться, але съ кождымъ днемъ убожѣє и
тратить подставу свого быту; що цѣлі масы
маломѣщанській, на-пѣвъ рѣльничай, на-пѣвъ
торгово-промысловай, вникають въ поверхнѣ
нашого краю, — того доказувати не треба. Въ
переправѣ до лучшої будучности повиненъ
уставодавець постаратися о средство перепра-
ви. Однимъ въ такихъ средство повинна бути
добре и практично звъорганизованна школа лю-
дова. Людъ нашъ отримавъ вольність полі-
тичну, суспольну и надо все економичну; а я
не виджу інституції, которая бы его получала,
якъ має тыхъ вольностей уживати и якъ въ
нїї найлѣпшої витягати користи. Вже-жъ
школа повинна бути приготованьемъ до житя;
будучность ученика не може спускатися въ
ока... Зъ одного тону не творится гармонія, а
въ нашому школництвѣ одинъ и той самъ
тонъ, съ тою толькъ рѣжницею, що завсѣгды
о октаву вищій, въ мѣру ступеневання школъ.
Нашъ системъ чисто-енциклопедичный... А ту
бракъ досконалого хлопа. Абы хлопъ, ремес-
никъ и промысловець могли истинувати, треба
имъ дати таке вихованье, яке имъ потрѣбне...
Давно взыскывано хлопа въ имени привиле-
въ, — нынѣ взыскуютъ его въ имени рѣ-
вности... Если хлопъ платить на університеты,
— нехай ему вольно буде мати школу, ика
ему потрѣбна..."

Гр. Войтѣхъ Дѣдушицкій казавъ: "Намъ
давалося, що до лѣтъ колька все переробимо
за помочею автономичного житя и родимого
школьництва; що швидко богатство зайде
мѣще задавненої нужди; що освѣта засту-
пить мѣсто темноты. Ми були оптимистами,
то-жъ небавомъ наступило загальне розчарован-
нє; по добѣ рожевихъ надѣй — наставъ часть
класної критики, терпкіхъ вимѣвокъ, а зараз-
омъ и сумнѣвъ... Засмучув не то, що не всю-
ди суть школы — горше що то може, що
нынѣ школы не отповѣдають своїй цѣлі..
Намъ системъ не доволявъ урядити школы,
якъ того краю потребувавъ. Занятье парубка
або дѣвки не має нѣчого спольного съ минув-
шою наукю и по лѣтахъ парубокъ, который
учащавъ до школы, не много рѣжнится бѣть
такого, котрою нога въ школѣ не постало...
Не дивно для того, що родичѣ вноехочуються до
школы, которую въ разу витали съ радостю...
Чимъ бльше розвинена людова школа, тымъ
менше отповѣдна потребамъ людю... Для того
и хлопъ маючий не посылає сына до школы;
бѣдъ каже: „въ письма нема пожитку"... Цѣ-
люю школы людовою повинно бути — піднести
людъ цѣлій..."

Якъ всюди, такъ и ту знайшлися и о-
боронѣ дотеперѣшній школы.

П. Е. Черкаскій, членъ краевої ради
школьної, говоривъ: "Не дастися заперечити,
що реорганизація школы потигнула за собою
дякія користи. Єсть голось загальний, що
школьництво наше бѣть р. 1873 значно посту-
пило. Зъ рѣжніхъ сторонъ чую, що учителі,
выйшовши въ семинарій учительськихъ, суть
патріотичнимъ елементомъ въ нашої сусполь-
ності. Тверджено, що способъ, въ якій наука
въ школѣ людовій удѣляється, не отповѣдає анѣ
вашимъ потребамъ, анѣ успобленю людю. Зъ
того нашъ край потребувавъ. Побачмо

Предплати на "Дѣло" для Астрии:	для Россіи:
на цѣлій рокъ . . . 12 кр. на цѣлій рокъ . . . 12 рубл.	
на пѣвъ року . . . 6 кр. на пѣвъ року . . . 6 рубл.	
на четверть року . . . 3 кр. на четверть року . . . 3 рубл.	
на кр. "Бібліотеки":	на кр. "Бібліотеки":
на цѣлій рокъ . . . 16 кр. на цѣлій рокъ . . . 16 рубл.	
на пѣвъ року . . . 8 кр. на пѣвъ року . . . 8 рубл.	
на четверть року . . . 4 кр. на четверть року . . . 4 рубл.	
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлій рокъ . . . кр. 5— на цѣлій рокъ . . . 5 рубл.	
на пѣвъ року . . . кр. 2.50 на пѣвъ року . . . 2.50 рубл.	
на четверть року . . . кр. 1.25	
Для Галичини, облази Россіи:	
на цѣлій рокъ	15 кр.
на пѣвъ року	7.50 кр.
на четверть року	3.75 кр.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлій рокъ . . . 19 кр. на цѣлій рокъ . . . 6 кр.	

подставы; але нась вязали уставы державы..."

Шкода, що п. Черкаскій не скажавъ, якъ
то користи принесла реорганизація школы? Може
думавъ о бльшихъ платняхъ учите-
лївъ. Що школництво отъ 1873 р. поступило,—
тому не перечимо, бѣ-жъ масмо троїкъ ради
школьнї, семинарії учительськї, побольшеннемъ
бюджетъ, и т. д. Але мы пытаємо: якій по-
ступъ принесло школництво для люду, его
освѣтъ и добробуту, а загальний голосъ
каже: жадного, ба, що и людъ бѣть школъ
обривило.

Щобы не вдавалося, що толькъ я такъ
чорно виджу, наведу ще, кромѣ многихъ по-
вышихъ голосовъ, слова гр. I. Стадницкого,
который сказавъ: "Я переконався, якъ всѣ по-
слы въ меншихъ посѣлестяхъ, до якого ступеня
устройївъ нынѣшніхъ школъ стався бѣражую-
чимъ для людности сельской". Належить за-
уважати, що слова тії виречень не Русиномъ,
анѣ послемъ вибранимъ на Руси, але графомъ
польскимъ бѣть Вислы. А если у Мазурдѣвъ
есть бѣраза до школъ нынѣшніхъ, то що
скавати о Русинахъ?

П. Черкаскій величав ще патріотизмъ
учителївъ, вийшовшихъ въ семинарії. На
тому власне терпять освѣту и добробутъ
краю, що учителї не суть представителями
науки, але политики.

И гр. В. Дѣдушицкій, который, якъ мы
видѣли се повыше, не дуже підхїбне свѣ-
доцтво видавъ для школництва, дальше по-
тѣшавъ себѣ словами: "Але такъ зле не єсть:
чи глянемо на людове школництво, чи на
загальну освѣту народну, — треба пригадати
собѣ, якъ стояли рѣчи 20 лѣтъ тому назадъ:
школъ людовихъ або не було, або стояли по-
рожній. Уряджене школъ було такъ недо-
статочне, що не лѣпше було громадѣ вѣдъ
школою, якъ бѣть школы. Въ школахъ правитель-
ственныхъ дѣти тратили часъ на граматицѣ
язика нѣмецкого, котрою не розумѣли. Не
кажу, щобы въ школахъ нашихъ дѣялося все,
якъ потреба; мусимо змѣнити, знайшовши
той напрямъ блуднімъ. Намъ не було вольно
урядити школу, якъ того нашъ край по-
потребує..."

Щобы школъ людовихъ давнїйше не
було, — тому перечать статистичній даты.
Въ роцѣ 1869 було всѣхъ школъ 2.476, а въ
1881 р. 2.850. Ото-жъ за краевої ради школъ
най, за лѣтъ 15 заведено школъ ледви 374.
Чи давній школы стояли порожнно, того не
знаю, але въ деканатѣ віаражскому, хотїй мы
не мали екзекуції, они — бо самъ я ихъ ви-
вітувавъ — порожнно не стояли. Навѣтъ "дѧ-
ківки" приносили хотѣ-бы той пожитокъ, що
дѣти училися Бога хвалити и того, що до
церкви потрѣбно. Нынѣ учитель Полякъ до
церкви не пойде, дѣти туда не поведе, такъ,
що дѣти и перекреститися не умѣють. Школы
давнїйши, если не були о много лѣпшими,
бо мы не мали радъ школъ людовихъ, учитель-
скихъ семинарій, павшальвъ, бо и намъ ка-
вали учити ажъ трехъ граматикъ, и т. д. —
були хотѣ о столько лѣпшими, що край нѣ-
чого або мало коштували. Нынѣ кошть под-
несене до півтора мільйона, а всѣ, якъ мы ви-
дѣли, годятся, що дѣяся не лѣпше, але що
разъ горше.

Коли давнїйше не много було пожитку,
бо дѣти тратили часъ на граматицѣ языка
нѣмецкого, то и нынѣ не лѣпше, де дѣти
тратить майже весь часъ на граматицѣ языка
польского, котрою такожъ не розумѣють, —
часъ, въ котрому могли-бы чогось практич-
ного научитися. Нынѣ не говорять, що не
лѣпше громадѣ вѣдъ школою якъ бѣть школы,
— нынѣ говорять ще горше, бо кажуть:
„школаabo добраabo жадна“.

Мы видѣли, оборонѣ нынѣшніго школъ
най, власливи уставами державными, що
не вольно було устроювати школы такъ, якъ
бы того нашъ край потребувавъ. Побачмо

сколько въ томъ правды.

Посоль I. Попель піднївъ: "Найви-
шимъ постановленьемъ въ дні 25 червня 1867
р. установивъ Найяснѣйшій Панъ краеву ради
школьну и упосажинъ єшъ въ прерогативи и
привилѣ... Отожъ статутъ организаційній
краевої ради школъной въ Арт. III. уступѣ
4 мовить: „Выготовлене загальнихъ проек-
тівъ науковихъ системовъ, такожъ частко-
вихъ проектівъ для школъ людовихъ и се-
редніхъ бѣть ухвалъ соймовихъ въ переве-
деніе вйтити маючихъ“. Зъ того параграфу вы-
ходить, що атрибуцію краю, на всякий слу-
чай ненарушеню чрезвѣдь нѣяку уставу держ-
жавну, есть — „установляти проекты наукові,
якъ загальний та частковий“.

На тое говоривъ п. Малецкій: "Краеву
рада школъна ведля арт. IV регулятиву має
право приписувати загальний проекти науки и
системати для школъ людовихъ, а навѣть и
для школъ середніхъ, але она въ тій пра-
ва відшла для неясності стилизації".

А п. Черкаскій самъ додавъ: "Мы по-
кликумо краеву ради школьну, що въ того
своего права робила пожитокъ".

Тожъ вимѣвку свою повалили самъ члены
рады школьнї, підерли заслону, за которую хо-
валися.

При неясності люде звукли толкувати
право въ свою користь. Рада школьнна робить
противно. Або она не чулає въ силѣ виправ-
рювати плянъ наукъ, отповѣдній потребамъ
краю, або она бере плянъ готовий нѣмецкій,
бо бѣть для неї бѣть практѣ догоднай для
убічныхъ цѣлій. Нѣколи однакожъ ради
школьнї не прислугує право — ховатися по
за уставы державы, котрій ви не стояли на
перешкодѣ.

Степанъ Качала.

ПОВѢЙНЬ ВЪ ГАЛИЧИНѢ.

Нове, велике нещасть постигло нашъ
край! Майже вѣдъ сторонъ краю доно-
сить телеграфъ о величезныхъ вилливахъ
рѣкъ галицкихъ, о якихъ бѣть 1845 и 1867 рр.
у насъ и не чуано. Не выпливавъ єсть въ того,
що о повеняхъ вѣдъ у насъ такожъ бѣть
того часу и не чуано. Противно, се нещасть
бѣть давна вже стало єсть у насъ періодично.
Другій рокъ минає, якъ величезна повѣнь
вилливала була майже та сама мѣсцевості,
котрій й тепер зостали другій разъ аруйнованій.
Ледви що 1882 рокъ віддава нашему
краю мільйонівъ страты, коли ось тепер над-
ходять вѣти о новихъ, що бльшихъ "нен-
обчисливихъ" стратахъ, о цѣлковитій руївѣ
цѣліхъ сель, нѣ, цѣліхъ околиць, цѣліхъ
поселівъ! Отъ Кракова до Галича, на цѣлій
просторони, обнимачой бѣлькасотъ квадрато-
вихъ миль, всюди одинъ только видъ — зни-
щенія, одинъ только голосъ — зойкъ роз-
пукі.

Найстрашнїйши, невапамятаній вилливи
лучились въ долинѣ Сяну и его побѣчныхъ
рѣкъ, дальше въ другихъ допливахъ Вислы,
якъ Вислока и Вислокъ и въ допливахъ гор-
їшніго Днѣстра, якъ Стрвяжъ, Быстрица
(подбужска), Тысъменица (дрогобицка), даль-
ше Ломниця и єбъ Быстрицѣ, пливущій коло
Станиславова. Уплине чи мало єсть часу, поки
(при неперестаючій слотѣ) води хочъ на-
только опадуть, щобъ можна було бодай въ
приближеню обчислити страты въ людяхъ,
худобѣ, будынкахъ, внарядахъ та засѣвахъ.
Якъ колосальний будуть та страты, можна
вносити хочъ-бы вже въ того, що въ самихъ
краевихъ дорогахъ и мостахъ, поруйнованихъ
въ послѣднімъ тыждні, фовдъ краевий поно-
сити послия дотеперѣшніхъ недокладнихъ об-
числень, що найменше півть мільйона ар. страты!
А дороги и мости повѣтівъ та громад

тельствѣ, — лагбно, чено промовляли мы за конечную потребу регуляціи рѣкъ, — и такъ само чено отпоядъано намъ: якое то зробится! — и не зробилось нѣчого! Завѣтгды мы просили, не домагались нѣколи. Правительство знало завѣтгды, что будь яко обѣзанкою полагодити хилеве зморщенье чола делегаційного, що не пографимо нѣколи спра- ведливыхъ жадань краю поставити категорично, що не здобудемось нѣколи на той крокъ бунтовній, щобъ скавати правительству: не ухвалимо вамъ тыхъ рубрикъ бюджету, который для вастъ жизненній, коли не вставите въ бу- джетъ той рубрики, которая зновъ для нась есть жизненно. Шумными фразами о „розумѣ стану“, о „высшихъ взглядахъ политичніхъ“, который не позволяютъ нѣчого ставити на острю ножа, придавлювано всяу думку рѣшучого выступленія съ жаданіями краю. И за-для такого высокого розуму правительство не зробило нѣчого для ратованія краю бѣть нещастъ, а вѣденьска репрезентація Галичины йшла собѣ дальше дотеперѣшно выгдною дорогою, якъ коли-бѣ чекала на те, поки якасъ велика катас-трофа не зробить на нашихъ ланахъ такои „анаархії“, которая и правительству зможе въ конці отворити очи.“

Але чи стоить намъ, провченымъ мно- гими досвѣдами, надѣятися богато на прави-тельствену помочь? Намъ здається, що хочь съ тяжкимъ сердемъ, повинна суспольність сама перша ваяти до дѣла помочи и ратунку. Покажемъ, що мы не только на словахъ гу- маний, демократичній! Завяжемъ комитетъ, розпишемъ складки, слѣдуимо примѣрови Французы, Нѣмцѣ, та другихъ освѣчес-ныхъ народовъ, который въ такихъ страшныхъ пригодахъ попередъ всего апелюють до гро-мадскої помочи, публикуютъ выдавництва въ родѣ „Paris-Murcie“ або польске „Dla Zagrzebia“ (для своихъ власныхъ погибаючихъ краиновъ Поляки на нѣчого подобного доси не здобулися) и покажемъ свѣтови, що мы, хочь самі бѣ-дни, вмѣмо не только на свою нужду жалу-ватися, але такожь спольними силами въ той нуждѣ самі себѣ допомагати. Тогда, и только тогдь й прочий культурній народы признають нась братами, — тогдь збудиться и у нихъ для нась симпатія, отворится ихъ помочна ру-ка. До дѣла! до дѣла!

ДОПИСІ.

Зъ Черновець.

(Выборы до сойму буковинскаго.) Руска бу-ковинске товариство политичне „Руска Рада“ выдало до Русиновъ Буковини слѣдуючу (пе-чатану) дозволу:

Брати Русини!

Цѣсарскою постановою зоставъ дотепе-рѣшній Соймъ Буковини розвязаний, а новій выборы розписаній въ нашихъ сельскихъ гро-мадахъ на 8 липня н. ст. (26 червня с. ст.) сего року, т. е. на вѣторокъ передъ св. Пе-тропою і Павломъ.

Слѣдячи за ходомъ дѣль и политичнімъ розвоемъ нашого краю, смило скавати може-мо, що жаденъ народъ, якій жіє мѣжъ пами на Буковинѣ, не може мати більше управи-ній причинъ до чинної участіи въ нарадахъ и постановахъ сего краю, якъ нашъ рускій народъ, — жаденъ зъ нихъ такожь не по- требує боротися съ такими трудностями и перепонами, якій стояли-бы на завадѣ ихъ на-родному розвою и справедливому признанию ихъ рѣвноуправы съ іншими народами, якъ мы Русини! Но хочь закономъ запоручена, выжидаетъ та наша рѣвноуправа въ публичнѣмъ житю ще до сего дня свого осущення, — а въ признаню нась єи въ школѣ и урядѣ, въ церквѣ и судѣ, лежить порука не только для добра кожного поодинокого зъ насъ, но и для удержаня и успішного розвою нашої на-родности, нашого народного житя.

А такимъ законімъ тѣломъ, котре есть покликане розпізнавати нашій жалобы и вдо-воляти нашій справедливій бажанія, есть нашъ Соймъ краевый, до котрого власне теперъ ма-емо выбирати пословъ.

Мы Русини бѣдный народъ — мы не розпоряджаемо маєтками, щобъ мы могли ще дрою рукою сипати на цѣли политичній, якъ се роблять другій народы, — бѣть нась сего Мати-Русь наша не вимагає; но за те вима-гає Она бѣть нась тымъ більшою ревности, тымъ більшою вытревалости, тымъ більшою преданности и готовости въ службѣ народній, въ службѣ нашої дорогої Отчини.

Если отже мы зъ той борбы о нашу на-

родисть, о нашій народній права и честь на-рода, о добра, котрой кожному народови суть найсватѣйшии и найдорожній и за котрой кож-дый народъ свое майно и кровь все ради жертвувавъ, если мы зъ той борбы нашео выйти побѣдоносно и не упасти съ соромомъ и ганьюю; если Вамъ, Брати Русини, дорога Ваша рѣдна мова, Вашій прадѣлій звичаѣ и обычаѣ, Ваша народисть, Ваша руска зем-лица, орошона кровавымъ потомъ Вашихъ дѣ-довъ и освачена ихъ памятниками; если Вы ту Вашу святу землицю, яку посѣдаєте цѣло заховати и Вашимъ дѣтямъ передати хочете, — то выбираите лишь такихъ выборцѣвъ, котрѣ-бы свои голоси отдали на посла, котрѣ-бы тымъ високимъ патріотичнімъ обовязкомъ впопѣ отповѣдѣ, котрый бѣть твердо, смѣло и непоколебимо съ цѣлымъ пожертвованьемъ бо-ронивъ тыхъ святыхъ нашихъ народныхъ правъ передъ всѣми и при кождой пагодѣ и старався всѣми силами запевнити намъ по-стоянне, повне признанье тихъ-же.

Огъ праведности, вѣрности, неустрани-мости и прихильности того посла зависить цѣла будучість нашого руского народа и его будуча судьба!

Огъзваемо до Тебе, Рускій Народѣ! — и завяжемъ въ имени Твого власного добра, щобъ Ты при правыборахъ однодушно лишь на тыхъ выборцѣвъ Св旣й голосъ отдавъ, который Тебе свято запевнитъ, що лишь за тымъ по-сломъ, котрого Ты ему скажешь, голосувати станутъ.

Выборцѣ Русини! Не дайте бѣстраши-тися бѣть сего цѣлями грозьбами, нѣ підшеп-тами, не дайте заманитися цѣлями обѣян-кими, аївѣ підступами, и цѣяка сила пай не здолѣ наклонити Васъ до зломынія вѣрности своему народови и краеви, — щобъ бѣть на Васъ и на Вашій дѣти не спало пятое найго-гиднѣше и найсквернѣше: назва зрадниківъ народа!

По зреїлой розвазѣ поручаемо Вамъ на Вашу округу выборчій на посла (N. N.) и просимо Васъ, въ имени добра всего народа нашого, бѣтьте всѣ якъ одинъ въ неустрани-мій преданности и вѣрій народному своему прапору только на сего посла Вашій голосы!

Брати Русини! Памятайте, що доля Ваша и Вашихъ дѣтей спочиває теперъ въ Вашихъ рукахъ! Нехай івѣяка перепона, івѣяке заня-тье, івѣяка пригода ізвѣстъ не повздержить Васъ стаюти громадно всѣмъ, якъ одинъ мужъ — до урии выборчої. Нѣяка жертва нехай не здається Вамъ бути велика, ѕли лиши нею причинитися змѣжемо до щастя и славы нашого народа!

Доказѣть сими выборами цѣлуому свѣ-тovi, ѩо есте гдній Руского имени, ѩо есте вѣрными сыпами свого народа и свого краю!

Огъ Рускої Ради.

Чернівцѣ, въ червню 1884.

О. Евсевій Андрѣйчукъ.

Дрѣ Рихардъ Невечерелъ. Єрофей Пигуллякъ.

Повишу отозву розделала „Руска Рада“ во всѣхъ рускихъ округахъ выборчихъ.

На округу Заставну поставлены канди-датомъ о Евсевій Андрѣйчукъ, гр.-прав. парохъ въ Дорошовець. На округъ Кодманъ поставлены п. Григорій Аричукъ, секретарь громадскій въ Шипинець. На округи Чернівцѣ и Станівцѣ поставлены дрѣ Рихардъ Невечерелъ, адвокатъ краевый зъ Чернівцемъ.

Зъ Подгаччини.

(Уконституованье нової ради поетпової въ Підгачахъ) отбулося 13 л. червня. Хотя роз-писане було на годину 10, зачалося ажъ о 1-шай-ти причини, що полька бѣльшоть въ силѣ 13 голосовъ съ чотирнадцятимъ жідомъ ра-дили такъ довго надъ непріпушченемъ двохъ Русиновъ до той-же ради. Вконецъ о 1 годинѣ по отвореню засѣдання черезъ правительство комісаря — першимъ дѣломъ була верифікація выборівъ. Вибрано комісю зъ 5 членовъ; зъ рускої стороны о. Стѣткевича и селянинъ Со-домору, а тая перглазнувшіи всѣ акти, найшли все въ порядку и референтъ при кождомъ зъ 26 вибраныхъ заявлівъ, що кождый выборъ важній и вносивъ ѿ вѣтврѣженіе. А прецѣвъ при голосуванію показалося, ѩо можна безъ найменшої причини бути до ради поетпової недопущеніемъ. Ж-ртво ували два Русини. Першимъ було мѣщанинъ зъ Підгачъ п. Вороновичъ, котрому референтъ тоє лише заки-нувъ, ѩо противъ него вѣдеса слѣдство въ справѣ винищення якогось акту зъ ради поетпової, и хотіть зъ рускої стороны п. Фіялковскій и о. Стѣткевичъ доказували, ѩо слѣдство ще не єсть доказомъ и ѩо на случай доведенія и засуду оскарженого, той ipso facto тогдь не буде мѣгъ належти до ради поетпової, — буде мѣгъ належти до ради поетпової лише

о. Клосевичъ не явившися на засѣдання). Другими було п. Деснинукъ, о котрому референтъ скла-ваєтъ такожъ, ѩо єго выбиръ отбувся правильно и вносивъ вѣтврѣженіе; однакожъ вже бѣльшою дискусії заразъ голосовано, а за важ-ністю піднесло лишь 9 Русиновъ руки, бо Вороновичъ голосъ вже не значивъ нѣчо и ѩе одинъ Русинъ (о. Дудкевичъ) уперто три-має руки на лавцѣ. Обуреній такою верифі-кацією Русини вишли въ салѣ и не брали удѣлу при выборѣ маршала и вѣдѣловъ, въ на велики жаль селянинъ Содомора въ Бе-нави не поступавъ до солидарности, лишившися вали, голосувавъ на маршала и вицемар-шала и самъ одинъ выбравъ, яко представитель курії меншихъ посѣлостей, вѣдѣлового зъ тої-же курії. Вправѣ давъ голосъ на о. дрѣ Стѣткевича, — но за то, ѩо голосувавъ, выбрали его на вѣдѣлового зъ повної ради. Яке буде дальше поступованье рускихъ ради-ній, — поки що не внати.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНИЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Реорганізація ліандверы.) Вѣтнікъ розпо-ряджень для оборони краївога оповѣстивъ дні 19 і 20 червня постановы ѩо до реорганізації ліандверы, котрѣ становлять доповненіе переведеною передъ двома роками реформы армії. Після сихъ постановъ територіальній команди войскови суть заразомъ територіальними командами для ліандверы, а команданты корпусовъ суть заразомъ командан-тами ліандверы, — котрї мають найвищу властъ военну надъ ліандверою въ своїхъ округахъ и виконують въ границяхъ сихъ округовъ военне судовищтво въ обсягу, переказаному имъ отъ начального команданта ліандверы; а коман-дантамъ ліандверы въ Львовѣ и въ Празд прислугує ще спеціально право інспекції всего въ цѣлобѣ Галичинѣ, взглядно въ цѣлыхъ Чехахъ, стаціонованого войска. Въ часѣ мара доданій будуть командаціи ліандверы генерали и полковники яко органи помочній для справъ ліандверы. — Въ часѣ мобілізації веде командаціи войсковий, вступаючій на мѣсце командаціи корпусного, та-кожъ команду надъ ліандверою а придѣленій гене-раламъ и полковникамъ назначений тогдь на командації високої категорії войсковихъ тѣлъ, уформо-ванихъ зъ ліандверы. — Після ліандвера складається зъ 82 баталіоновъ інфanterії або стрѣльцівъ, для котрьхъ существуетъ въ часѣ мара доданій будуть командаціи ліандверы генерали и полковники яко органи помочній для справъ ліандверы. — Въ часѣ мобілізації формує зъ 3 або 4 баталіонівъ одинъ полкъ, котрого командація цѣсарь іменує вже въ часѣ мара. Всѣхъ цѣсарськихъ полківъ ліандверы має бути 22, а межи ними въ галиціяхъ: краківський, рицівський, перес-миський, львівський, станиславівський і золочівський; въ Чернівцяхъ буде стація буковинського пішого полку ліандверы.

(Рада адміральска.) По укінченню сего дній маневрѣвъ маринарки, котрой мають зачати-нинѣ, с. с. 24 л. с. червня, має зобрітися въ Вѣдні підъ предсѣдательствомъ цѣсаря рада адміральска, котрой буде мала задача застановити надъ

правою евентуальної реформы флоту. Поступъ на полі войсковому въ другихъ краяхъ спону-кавъ і нашії круги войсковій до реформы австрій-ской силы воєнної; — передъ двома роками скли-кано военну раду маршалківъ, котрой приняла і одобрила проектъ реформи армії, предложенный

спеціальною комісією; подобну задачу збъ взгляду на маринарку буде мала, здається, теперѣшна рада адміральска.

(Зъ хорватскаго сойму.) Въ четверть днія 19 п. с. червня мала зачати-ся въ хорватскомъ соймѣ дебата бюджетова, передъ котрою мало бути за-лагодженыхъ лишь колька меншої ваги справъ; зъ причини однакожъ, ѩо дискусія надъ внесе-ніемъ посла Вукотиновича, ѩо до выбору комісії для піднесення стану економичного краю, прибрала дражливій характеръ і надъ сподѣвань перетягнулася, не мѣгъ соймъ приступити до дебату бюджетовъ и мусѣвъ єї отложити до слѣдуючого засѣдання.

На початку засѣдання інтерпелювавъ Тушканъ президента, ѩому видає карты на галерії лишь въ дуже маломъ числѣ, а коли прези-дентъ Крестичъ заявивъ інтерпелантові, ѩо дає карты кождому, кто зголосується, не вестерѣвъ Да-видъ Старцевичъ, ѩобъ при той случайності не

выступити противъ президента і бѣльшоти сойму, котрой закинувъ, ѩо запродала край і поставила на проданій народъ. — При дебатѣ надъ внесеніемъ Вукотиновича по вторіліяся подобна сцена. — По бесѣдахъ Калина, Бранднер и Майсенъ забравъ голосъ Да-видъ Старцевичъ і сказавъ такъ: „Я давуюся, ѩо тендеръ підъ конецъ сесії виступаєтися єї по-дѣбнимъ внесеніемъ“. Видає карты на галерії лишь въ дуже маломъ числѣ, а коли прези-дентъ Крестичъ заявивъ інтерпелантові, ѩо дає карты кождому, кто зголосується, не вестерѣвъ Да-видъ Старцевичъ, ѩобъ при той случайності не

выступити противъ президента і бѣльшоти сойму, котрой закинувъ, ѩо запродала край і поставила на проданій народъ. — При дебатѣ надъ внесеніемъ Вукотиновича по вторіліяся подобна сцена. — По бесѣдахъ Калина, Бранднер и Майсенъ забравъ голосъ Да-видъ Старцевичъ і сказавъ такъ: „Я давуюся, ѩо тендеръ підъ конецъ сесії виступаєтися єї по-дѣбнимъ внесеніемъ“. Видає карты на галерії лишь въ дуже маломъ числѣ, а коли прези-дентъ Крестичъ заявивъ інтерпелантові, ѩо дає карты кождому, кто зголосується, не вестерѣвъ Да-видъ Старцевичъ, ѩобъ при той случайності не

выступити противъ президента і бѣльшоти сойму, котрой закинувъ, ѩо запродала край і поставила на проданій народъ. — При дебатѣ надъ внесеніемъ Вукотиновича по вторіліяся подобна сцена. — По бесѣдахъ Калина, Бранднер и Майсенъ забравъ голосъ Да-видъ Старцевичъ і сказавъ такъ: „Я давуюся, ѩо тендеръ підъ конецъ сесії виступаєтися єї по-дѣбнимъ внесеніемъ“. Видає карты на галерії лишь въ дуже маломъ числѣ, а коли прези-дентъ Крестичъ заявивъ інтерпелантові, ѩо дає карты кождому, кто зголосується, не вестерѣвъ Да-видъ Старцевичъ, ѩобъ

ді Білочілі-ого — коли я скажу, що въ народахъ венцоне жалѣзницѣ на добру мілю. Нещастию жителї попереноилися зъ всѣмъ, що лишили забрати, на місце, де ще не дойшла вода, и про живаютъ тамъ підъ голымъ небомъ. Въ Галичинѣ стояла вода 23 с. м. 420 понад зеро; въ промтку 12 годинъ поднесла вода с 30 центиметровъ. Въ Рогатинському залила вода села Поплавники, Гановцѣ, Немчишн, Роздяни, Мартинівъ старий и новий, Тенетники, Букачовцѣ, частини Козовы и Журавенка. Въ Мартинівѣ люді вже бѣгъ 19 с. м. не варили; поживу довозяли туди зъ Бурштина. Зъ Бурштина доносили жандармерію, що вода тамъ все прибуває. Зъ Рудокъ доносило зновъ, що громади, положеній надъ Днѣстремъ и Стравилемъ, зовсімъ стоять підъ водою. Значну частину домівъ и будинківъ господарськихъ вода або забрала, або майже зовсімъ знищила. Цѣла дolina надъ Днѣстремъ и Стравилемъ на колька миль представляє лиши одну величезну масу воды. Комуникація межі Рудоками и Самборомъ а такожъ и въ громадахъ Сусуловъ, Мости, Тершаковъ, Монастырець, Поверховъ зъ всѣмъ перервана. Коло самихъ Рудокъ рѣчки Вишенька прибула незвично и наробила багато шкоды. Въ добромильському повѣтѣ прибули всѣ рѣки и потоки; шкоды дуже велики. Комуникація на дорогѣ краївѣ перемиско-сяндіцкїй перервана; вода збрала три мости и вимутила зъ Бирчею 100 метрівъ дороги. Въ окрестності Мостиськъ зливи наробила майже у всѣхъ мѣстечкахъ повѣтія страшній шкоды; рѣчки и потоки перемінилися въ величезній рѣки и залили велики простори підъ збожемъ и сѣножати. Де-не діти зъ межі обома державами центральний рѣдь незгоды. По новоду надходачом конференції показує, що Нѣмеччина невдоволена результатами англійской адміністрації въ Єгиптѣ и політикою теперішнього кабінету, и що волїла-бы напіти, щоби замісти англійской адміністрації Франції заняла Єгипетъ. Конференція египетска має вже зобразилася на дніяхъ межі 15 а 25 липня, але тепері заходить знову питанье, де она має здѣться: чи въ Лондонѣ чи въ Константинополі? Місце збору въ Лондонѣ для Глядотона дуже недогодне по новоду неприхильного настрою для него публичного міністри і більше не хотять бы, щоби конференція отбувалася підъ якоюсь прескою. Крімъ того зробилось тепері зъ одної конференції двѣ: одна мала бы заняться окупацією Єгипту въ межинародною контролю, а друга неутралізацією сuezского канала. Така станица уода межі Франції и Англії, а Феррі обѣць за те, що коли 1 січня 1888 р. англійскому війську вийде зъ Єгипту, Франція его не займе. Глядотон думаетъ способомъ позыскати собѣ большість въ парламентѣ.

Англія. Отношенія межі Нѣмеччиною и Англію суть вираздѣ дипломатично зовсімъ коректніи и по формѣ напіти дружніи, але остаточно єти таки межі обома державами центральний рѣдь незгоды. По новоду надходачом конференції показує, що Нѣмеччина невдоволена результатами англійской адміністрації въ Єгиптѣ и політикою теперішнього кабінету, и що волїла-бы напіти, щоби замісти англійской адміністрації Франції заняла Єгипетъ. Конференція египетска має вже зобразилася на дніяхъ межі 15 а 25 липня, але тепері заходить знову питанье, де она має здѣться: чи въ Лондонѣ чи въ Константинополі? Місце збору въ Лондонѣ для Глядотона дуже недогодне по новоду неприхильного настрою для него публичного міністри і більше не хотять бы, щоби конференція отбувалася підъ якоюсь прескою. Крімъ того зробилось тепері зъ одної конференції двѣ: одна мала бы заняться окупацією Єгипту въ межинародною контролю, а друга неутралізацією сuezского канала. Така станица уода межі Франції и Англії, а Феррі обѣць за те, що коли 1 січня 1888 р. англійскому війську вийде зъ Єгипту, Франція его не займе. Глядотон думаетъ способомъ позыскати собѣ большість въ парламентѣ.

Бельгія. Нове правительство, новій и урядники. "Monit. de Belge" доносиТЬ, що губернатори провінції Геневавъ и Люксембурга подалися до димасіи, уступаючи завчасу добровільно платного, щоби звѣтъ підъ вітальнимъ не були усунені. Димасію въхъ приняло; губернаторъ всходь Фландрій лишеши по диспозиції. Такъ само усунений такожъ и губернаторъ Брабанту. Правительство видало розпорядженіе, що родичи заможайши не мусять отъ тепері посыпали своїхъ дітей до публичныхъ школъ, але можуть вимъ держата дома приватныхъ учителей. Министерство дѣлъ внутрішніхъ наказало застановити будову новихъ школъ въ цѣлому краю.

Сербія. Після ухвалы скушити буде бѣть тепері въ Сербії всякий капиталъ оподаткований. Дебата надъ симъ податкомъ була найважнѣша зъ всѣхъ, якъ доси була, а то по той причинѣ, що зразу капиталъ оподатковано низше якъ землю. Конфліктъ сербско-болгарскій майже вже залагождены. Розходитя ще лишь о формѣ діялкихъ питань. Въ залагождению сего спору віддача участія такожъ и Порта хочи и не завѣзвана до сего, щоби симъ способомъ заявити, що її присуствує въ Болгарії право суверенности.

Румунія. Парламентъ румунськїй вже замкненій. Въ більшій замыкаючій парламентѣ, заживнѣ король, що ревізія конституції соторватори нову уставу выборчу, котра буде съ величимъ хѣномъ для краю, бо подастъ сильный залогъ, що при голосуваніи буде отереглася норовственность и независимості вибѣрцівъ. Король подають такожъ за креованіе короннихъ добрь. — Румунська газета правителівства оголосила вже нову конституцію. — Коля министеръ Браціяно виходить 20 с. м. зъ парламенту, начали на него студенты и обезчестили его чинно. Публичность станица по сторонѣ министра и прогнала студентовъ. Опосля арештували поліція колькохъ напастниківъ.

НОВИНКИ.

— Повѣнь. Шкоды, якъ доси вода наробила, не суть ще и не скоро будуть обчисленій, але выполнить ої вже мільйони, а якъ будучиость чекас стороны, дѣткунти повеніями, страшно згадати. Голодъ и пошестъ вже тепері стають передъ очима. Зъ Галича пишуть, що бѣгъ Бурштина ажъ до Єзуполя виливъ Днѣстерь и заливъ цѣлу простори по обоихъ сторонахъ львівско-черно-

ді въ самомъ Микуличинѣ, бо вся школа ще не знана и не обчислена. До катастрофи сен причиналася таї обставина, що въ сесію пору всї вицѣ обстриженій зъ вовни. Доносять напіти о школахъ въ рогатой худобѣ. На полонинѣ "Гомнатикѣ" загинувъ одинъ вѣтъ, обезсанливши брошенемъ по снѣгу, по пояс глубокомъ. Зъ тончики мѣжъ тутешними Гуцулами плач и зойкъ великий. Зъ поблизукихъ полонинъ гнаняютъ худобу и вѣтъ — а у дальшихъ страти большій, бо снѣгъ не щезає.

— Испыту зрѣlosti въ рускій (академічній) гимназії у Львовѣ скончався вчера. До испыту зголосилося було 44 абітурієнтівъ. Съ отвіченіемъ зложила испыту зрѣlosti: 1) Калитовскій Ироны, 2) Прайма Иванъ, 3) Курбасъ Омелянъ, 4) Курдышикъ Василь, 5) Мегелла Філімонъ и 6) Поповичъ Иванъ. Зрѣлыми признані: Бобакевичъ Алексей, Бордулякъ Тимотей, Винницкий Иванъ, Гинилевичъ Володимиръ, Гайдышъ Володимиръ, Гордієвскій Порфирій, Калимонъ Григорій, Клюкъ Омелянъ, Конюшецкій Михайлъ, Кулаковскій Александръ, Левъ Володимиръ, Лопатинський Дамянъ, Лукашевичъ Теофанъ, Лукашовскій Ярославъ, Мацюракъ Северинъ, Мельникъ Лука, Огоновскій Иванъ, Плещкевичъ Иванъ, Саватъ Володимиръ, Старець Володимиръ и Хавалко Иванъ. Десять абітурієнтівъ позволено поправити одинъ предметъ по феріяхъ, підѣтъ реіроверовано на цвѣтъ року, одного на рѣкъ и одного безъ терміну.

— Зъ Черновець пишуть памъ: Товариство рускїй академіківъ "Союзъ" въ Чернівцяхъ устрою драматично музикальный вечеरокъ, который отбудеся дна 29 л. червня с. р. въ комітатѣ "Рускої Бессѣдѣ" (ул. Сипенсько ч. 7). Програма вечеरка така: I "Нещастна дѣвчина", хоръ Д. Млаки. II "Рѣка шумить", дуетъ Варлаамова. III "Наїздана", декламація В. И. Масляка. IV "Кумъ мѣрошникъ або Сатана въ бощѣ", народна операція въ 1 актѣ Дмитренка. — Початокъ о годинѣ 7½ въечеромъ. Вступна карта 1 зл.

— Слаба память ц. и нотаря. Підъ тымъ написомъ приносить "Stražnica Polska" таку доносишь зъ Тернополя: Під часъ будови жалѣзницѣ до Підволочиськ зложила дирекція будови за вискупко одного ґрунту малолѣтніхъ сиротъ зъ Борокъ великихъ 315 зл. въ депозитъ у старенько мѣщевого пароха руского, о. Лавринова. Въ 1874 р. о. Лавриновъ зложивъ тій грощъ у нотаря п. Піонткевича въ Тернополі, щоби той поступивъ съ ними після права. По осмімъ лѣтамъ о. Лавриновъ стравивъ память и коли повнолѣтній наслѣдникъ упомниався у него о грощѣ, бѣть пригадавъ себѣ, що грощъ комусь отдававъ, но не мігъ себѣ добра пригадати, кому; здавалось лиши ему, що нотареви п. Піонткевичеви. Повнолѣтній запозивали о. Лавринова до суду. Судъ покликавъ п. Піонткевича, а той якъ свѣдокъ здѣзнавъ, що о. Лавриновъ у него грощей тыхъ не зложивъ. На о. Лавринова упало підозрѣніе съ нимъ поквітованіе нотаря п. Піонткевича зъ держаньми 315 зл.! Що-жъ теперъ думати о той рѣчи?

— Въ Зеленый понедѣлокъ, на желанье декотрихъ Ви. священиковъ патріотівъ, представлено въ руско народнѣмъ театрѣ въ Надвірній "Каїраля Тимакъ" або "Що насъ губить", народну мельодраму съ музикою В. Матюка. Представлене се тымъ незвично и заслугуюче на споминку, що було оно неначе празникомъ для многахъ селянъ зъ окрестності надворнянської. Вже бѣть самого полуна роїлось въ мѣстѣ отъ Гуцулівъ, молодиць и дѣвчатъ, що въ святочныхъ увраяхъ прибули підъ проводомъ своїхъ священиківъ и учителівъ зъ рѣжніхъ сель на представлене по найбільшій частині на сїї власній коштъ. Було ихъ близько півтора сотка. Помежі селянами були и такі, що по першій разъ въ житію бачили представлене театральне, та мимо того видно було одушевленіе, залияте и радостъ на всѣхъ лицахъ, коли почали на сценѣ родну мову и прекрасній народній співъ, а вже по танци то оплескъ и міръ не було. Зъ представленіемъ сего не один може виникнти и моральну науку, маючи передъ очима живий примѣръ, до чого то доводить пільство и розпусту. Честь и олава за те вѣтъ тымъ, котри нашимъ селянамъ подали споминку!

— Рускій Бернардини! Нове щастье, нова благодать синчеся на Русинівъ зъ Риму. Насылаютъ и жергують намъ латинськихъ монахівъ однихъ за другими, то "чорніхъ" то "табачковихъ", а все "ад мајorem Romae gloriam". Масно вже Єзуполь, будемо ще мати то же въ Гомнатикѣ Бернардинівъ; треба ще лише "Фелиціанокъ" и якіхъ "Непокаланокъ", щоби всіго було по парѣ, якъ въ ковчезѣ Ної, и стане нове житіе на Руси галицькій, якъ по потоці, въ стане миръ и благоденствіе во чловѣць! Радуйся и веселюся галицкою Русе зъ того, що пише львівській кореспондентъ до "Kurjera Poznańskiego". Ось ваше спасеніе: "Дуже важний "иидуль" одержавъ бѣть с. отця о. провінція чина Бернардинівъ. Ось на винесеніе секретаря конгрегації дрогоға fide вільно буде пріїмати до чина сего черезъ два роки Русинівъ уніятівъ зъ Галичини. Въ монастирѣ будуть они приоровлятися

собѣ — доки св. столиця пнакше не постано вити, однакоже не мають черезъ тое уважати себе за католиківъ. (Що се значить, то хіба святій отець знає!) Скоро збереся достаточне число Русинівъ въ тѣмъ чинѣ, тоді віорвати для нихъ столиця апостольською особиною "кляшторъ", въ котрому знову до обряду свого повернутъ и будуть до него приоровлятися. Буде то отже першій "пуніонокъ" рускимъ вѣтви чина товстенькихъ оо. Бернардинівъ. Важнимъ єсть послія кореспондента до "Kurjera Poznańskiego" сей "иидуль", позади до теперъ по мысли конкурда дату зъ 1863/64 року приниману уніятівъ до латинськихъ чиновъ було дуже утруднене..." Ну, а теперъ все зачинаєти ити "люзомъ" — аджаєт "Roma et Poloniae gloriam!"...

— Корнило Н. Устяновичъ вималювавъ для товариства "Руска Бессѣда" удачний портретъ нашого знаменитого патріота Корнила Дра Сушкевича, приладивъ для сцени свою давнійше друковану историчну трагедію: "Олегъ Святославичъ", позади до друку дуже цікаву політичну брошуру: "Згадка про о. Равського и дещо про мої політичні знакомства" — и виїжа за колька днівъ на Подолье кончити свою церковній роботи.

— Процесъ Мегефера, бувшого прокуратора черновецького, который бравъ кубаны, отбувався небавомъ у Львовъ. На розправѣ виступить противъ него самъ прокураторъ п. Симоновичъ.

— Разрухи противъ жидівъ знову починають проявлятися мѣсцями въ Угорщинѣ и въ Россії. Въ Кривомъ Розѣ на Українѣ бувъ недавно погромъ жидівъ и обмеживъ только на руйнуваню ихъ домівъ; за то въ Кунинівъ коло Нижнього Новгорода 3000 товида народу не только зруйнували 30 жидівськихъ домівъ, але и убило 11 жидівъ, а до 40 раніла.

— Ректоромъ політехніки львівської вибраний професоръ геологъ п. Медвецкій (Русинъ).

— Снѣги упали не лиши въ коломенськихъ горахъ, але и въ горицькій Австрії, въ Альпахъ и въ Чехахъ, и то якъ разъ на два дні передъ початкомъ астрономичнаго лѣта.

— Старуші, бѣть 95 онъ 80 лѣтъ чиличай, находяться въ крайній нуждѣ, немогучи на кавалокъ хліба заробити. Отзываються отже до ласки и великодушія благородныхъ серць и просить о помоць. Обоє стареньки люде послугували за харчъ черезъ 32 лѣтъ при отблікѣ и кухні въ тутешній гр. кат. семінарія въ Львовѣ до конца маї 1884. Имена старенькихъ суть: Иванъ и Тереса Каминські, улица Ходоровська ч. 5 підъ цитаделю у Львовѣ.

— Англійский вѣльмъ муларѣ а папска енцикліка. Чататель наша пригадують себѣ запевне нашу статю "Франамасони а католицизъ", дезгайдано и про остатокъ папку енцикліку, выдану противъ всѣхъ вольніхъ муларѣвъ въ загалѣ. Отже англійский вѣльмъ муларѣ протестують тепері противъ той енцикліки кажучи, що всѣ єї звінини безпідставиць що до англійскихъ вольніхъ муларѣвъ, котрій навѣтъ збрвали всяки зносины въ вольніхъ муларѣахъ французькими черезъ те, що тії не вѣрять въ бессмертність душъ въ существованніи Бога.

— Матуристы рускїй гимназії по испыту зрѣlosti жергували на бѣдныхъ учениківъ 10 зл. — Даї имъ Боже, щоби примували дальше на дорожѣ правди въ науки въ хосенъ краю и народу! В. И. директоръ.

— Дробій вѣсти. Въ Чернівцяхъ умеръ православний священикъ о. Михаїл Гакманъ въ 59 р. житя. — Въ Берлинѣ умеръ звѣстий вѣмець историкъ, професоръ берлінського університету дръ Драйзенъ. — П. Софроній Фолюсовичъ, адъюнктъ окр. суду въ Коломиї, зложивъ одну облігацию державу на 100 зл., щоби за отоки отправило въ церкви "Народного Дому" богослужіння за упокой

